

7

Raad Buitenlandse Zaken

Aan de orde is het **tweeminutendebat Raad Buitenlandse Zaken (CD d.d. 07/12)**.

De voorzitter:

Een hartelijk woord van welkom aan de minister van Buitenlandse Zaken. U mag ook blijven staan hoor, als u dat prettiger vindt. We beginnen met het tweeminutendebat Raad Buitenlandse Zaken. We hebben drie sprekers. De eerste spreker van de zijde van de Kamer is de heer Sjoerdsma van de fractie van D66. Het woord is aan hem.

De heer Sjoerdsma (D66):

Voorzitter. In voorgaande debatten is er al heel lang gesproken over de Olympische Spelen in China. Inmiddels hebben de Verenigde Staten besloten geen regeringsafvaardiging naar China te sturen, net als Litouwen, Nieuw-Zeeland, Australië, Canada en het Verenigd Koninkrijk. Als ik mijn collega-parlementariërs van over de hele wereld moet geloven, is dit slechts het begin van een veel breder initiatief, een initiatief dat mijn fractie, D66, maar ook de fractie van GroenLinks van harte zou willen steunen en zou willen ondersteunen vanuit de gedachte dat wij geen glans moeten verlenen aan de pr-show van het Chinese regime.

Voorzitter. Daarom dien ik de volgende motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

verzoekt het kabinet geen regeringsafvaardiging naar de Olympische Winterspelen 2022 in China te sturen;

en roept de regering daarbij op een zo groot mogelijke coalitie van Europese landen te vormen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Sjoerdsma, Van der Laan en Van der Lee.

Zij krijgt nr. 2432 (21501-02).

De heer Sjoerdsma (D66):

Dank u wel.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan de heer Brekelmans van de fractie van de VVD.

De heer Brekelmans (VVD):

Voorzitter. De dreiging van Rusland aan de grens met Oekraïne baart ons grote zorgen. Het is goed dat Europese leiders een stevig sanctiepakket hebben aangekondigd, maar zoals de minister in het debat aangaf is er binnen de EU nog geen overeenstemming over de inhoud van dit pakket. We moeten dit zo snel mogelijk voorbereiden om Rusland geloofwaardig af te schrikken en vervolgens een pad te kunnen inzetten richting de-escalatie. Daarom dien ik de volgende motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat Rusland grote aantallen troepen opbouwt aan de grens met Oekraïne en er een reële dreiging bestaat dat Rusland in de komende maanden overgaat op een militaire aanval;

overwegende dat het vooruitzicht van een stevig Europees sanctiepakket een afschrikkende werking kan hebben en kan bijdragen aan de-escalatie van de spanningen met Rusland;

overwegende dat diverse Europese leiders sancties hebben aangekondigd in het geval van een Russische aanval op Oekraïne, maar er in de EU nog geen overeenstemming is over de inhoud van een dergelijk sanctiepakket;

overwegende dat de dialoog rond dit conflict momenteel vooral plaatsvindt tussen de Verenigde Staten en Rusland;

verzoekt de regering er in Europees verband op aan te dringen zo snel mogelijk een stevig EU-sanctiepakket voor te bereiden voor het geval dat Rusland zou overgaan tot een militaire aanval op Oekraïne;

verzoekt de regering erop aan te dringen dat de EU een actievere rol speelt in de dialoog met Rusland om te komen tot de-escalatie,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Brekelmans, Sjoerdsma, Agnes Mulder en Ceder.

Zij krijgt nr. 2433 (21501-02).

Dank u wel. Er is een vraag van de heer Van der Lee.

De heer Van der Lee (GroenLinks):

Een heldere motie. Ik heb één vraag. Zou het niet openen van Nord Stream 2 een onderdeel kunnen zijn van dat sanctiepakket?

De heer Brekelmans (VVD):

Volgens mij is op dit moment het probleem rondom de gasprijzen en de gasvoorraad een groter probleem voor

Europa en voor Nederland dan voor Rusland. Als we dat zouden doen, zouden we vooral onszelf treffen en in mindere mate Rusland, want zij hebben ook andere manieren om hun gas te exporteren en daar hoge inkomsten mee te genereren. Dus ik denk dat we onszelf met die sancties harder raken dan Rusland, en dat is niet waar ik als eerste aan zou denken.

De voorzitter:

Heel kort, afrondend.

De heer Van der Lee (GroenLinks):

Feitelijk is het nog niet open en voorlopig gaat dat ook niet gebeuren. Dus voor de situatie met de gasprijzen op dit moment maakt het niks uit. Maar ik hoor dat de VVD het niet uitsluit. Dat vind ik al winst.

De heer Brekelmans (VVD):

Om daar kort op aan te vullen: we zitten nu in een uitzonderlijke situatie met de troepenopbouw en de dreiging die dat vormt. Op dit moment zou het dus vreemd zijn als ik bepaalde sancties op voorhand uitsluit. Maar het is niet de sanctie waar wij als eerste aan zouden denken, omdat ik denk dat het niet heel effectief zal zijn.

De heer Jasper van Dijk (SP):

Ik vroeg me af wat de toegevoegde waarde is van deze motie, want volgens mij is de minister dit al van plan. Heb ik dat juist?

De heer Brekelmans (VVD):

Nou, de minister is dat in zoverre van plan dat hij in het debat nogal aarzelend aangaf dat er op zoek gegaan wordt naar overeenstemming en dat er een gemeenschappelijke deler gevonden moet worden, en dat dat nog wel een aantal dagen of zelfs weken zou moeten duren. Over de rol van de Europese Unie gaf hij aan dat het na de eerdere ongelukkige ontmoeting tussen Borrell en Lavrov niet meteen logisch is om dat nog eens te herhalen. Deze motie is bedoeld als aansporing om snel tot een stevig sanctiepakket te komen en om de EU snel een rol te laten spelen in de dialoog. In dat opzicht is het een aansporing.

De voorzitter:

Prima.

De heer Brekelmans (VVD):

Dan nog over Belarus. Het is goed dat er een vijfde sanctiepakket is aangenomen, maar het lijkt erop dat de eerdere sancties nog weinig effect hebben gehad op de export van Belarus. De brief die de minister hier onlangs over heeft gestuurd, was al inzichtelijk. Aanvullend daarop wil ik de minister vragen: hoe kunnen we ervoor zorgen dat sancties sneller bijten, ook als er sprake is van bestaande contracten? Hoe kunnen we voorkomen dat Belarus sancties omzeilt, bijvoorbeeld via derde landen of dochterondernemingen? Ik zou de minister willen vragen of hij hier kort na het kerstreces een volgende brief over wil sturen.

Tot slot nog heel kort de Olympische Spelen. Wij zien dat China tijdens de Spelen juist onder een vergrootglas ligt en dat dit een goede mogelijkheid biedt om issues rondom bijvoorbeeld mensenrechten, veiligheid of oneerlijke handel aan te kaarten. Wat de VVD betreft moet de afweging om wel of geen regeringsdelegatie te sturen zijn wat het meest effectief is om op deze onderwerpen enigszins vooruitgang te boeken. We moeten proberen om hier samen met andere Europese landen één lijn in te trekken.

De voorzitter:

Dank u wel. De laatste spreker van de zijde van de Kamer is de heer Van der Lee. Hij heeft aan één minuut genoeg.

□

De heer Van der Lee (GroenLinks):

Dank, voorzitter. Ook dank aan de collega's dat ik even wat mag zeggen. Uiteraard steun ik de motie die collega Sjoerdsma heeft ingediend van harte. Ik heb één vraag en een lichte zorg hierbij. De landen die er inmiddels voor hebben gekozen om geen regeringsdelegatie te sturen, zijn alle landen die betrokken zijn bij het nieuwe defensiepact in de Pacific. Die zijn inmiddels zover dat zij geen delegatie sturen. Dat pact heeft wel geleid tot een conflict met Frankrijk over de leveranties van onderzeeboten. Ik vroeg mij af of de minister mijn zorg kan wegnemen en kan zeggen dat dat geen onderdeel is van de Europese discussie om al dan niet een delegatie naar China te sturen. Mijn fractie wil niet dat we dat doen en dat de Europese Unie één lijn trekt. Als dat om welke reden dan ook niet lukt — misschien zou dit er één kunnen zijn — dan vinden we dat Nederland hoe dan ook geen regeringsdelegatie moet afvaardigen naar Beijing in februari. Punt.

De voorzitter:

Dank u wel. Kan de minister reeds de moties becommentariëren? Dat is het geval. Ik geef hem graag het woord.

□

Knapen:

Voorzitter, veel dank. Veel dank voor de moties. Ik moet zeggen dat de motie op stuk nr. 2432 van de heer Sjoerdsma als primair ondertekenaar ook iets vertrouwds heeft in onze Nederlandse traditie. We getuigen van onze verontwaardiging over onrecht en van onze empathie. Toch wil ik mezelf eerlijk gezegd in deze fase dit morele comfort niet gunnen. Ik zal u zeggen waarom. De wereld is guur geworden. We zien een assertief China en een gefrustreerde mogendheid Rusland. We hebben vier jaar meegemaakt van geluiden uit het westen die klonken als "America first". Wij moeten in Europa proberen ons daartoe te verhouden. Werken aan eensgezindheid met onze belangrijkste Europese partners jegens dreigingen van buitenaf, is mij werkelijk wat waard. Of dat lukt, weet ik niet, maar we moeten het in elk geval proberen. De symboliek van delegaties bij de Spelen is ten opzichte van dat grotere doel uiteindelijk ondergeschikt. Nogmaals, het is een emotioneel, symbolisch thema. Dat maakt het ingewikkeld. Misschien lukt het niet, maar ik vind echt dat wij het moeten proberen. Daarom zou ik deze motie willen ontraden.

Voorzitter. De motie op stuk nr. 2433 van de heer Brekelmans wil ik graag oordeel Kamer geven. Wij zijn voorstander van het zo snel mogelijk voorbereiden van sancties. Ik vind het in deze fase niet alleen niet mogelijk, maar ook niet wenselijk om op de inhoud van de sancties in te gaan. Ik moet er eerlijk gezegd ook wel bij zeggen dat we de laatste 24 uur af en toe wat signalen opvangen dat het mogelijk — zonder dat we het nu meteen lente verklaren — wat kan de-escaleren. Dat kan weer gevolgen hebben voor omvang en tempo van de dingen die volgende week gaan gebeuren. Dat gezegd hebbende, geef ik deze motie graag oordeel Kamer.

Op de vraag over een nadere invulling van de sancties, en met name het uitvoeringsaspect, kom ik graag in een brief terug.

Voorzitter. Dan was er nog een vraag van de heer Van der Lee: is er een verband tussen de landen die hieraan meedoen en AUKUS? Dat verband hebben wij zo niet kunnen waarnemen. Ik heb kunnen waarnemen dat, misschien in de geest van AUKUS, andere landen ook verrast waren over de aankondiging van de Verenigde Staten, maar ook dat sommige landen zich daarbij hebben aangesloten. Voor de rest wachten wij dat af.

Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter:

Heel goed. Tot zover dit debat.

De beraadslaging wordt gesloten.

De voorzitter:

Ik schors voor tien minuten. Dan gaan we stemmen, onder andere over deze moties.

De vergadering wordt van 14.13 uur tot 14.26 uur geschorst.

Voorzitter: Bergkamp